

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060102

DOM
2017-10-12
Stockholm

Mål nr
M 5773-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-06-02 i mål nr M 1325-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

LA,

Motpart

Miljö- och byggnadsnämnden i Vara kommun
534 81 Vara

SAKEN

Utdömande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och avslår Miljö- och byggnadsnämndens i Vara kommun ansökan om utdömande av vite.

Dok.Id 1367263

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN M.M I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

LA har yrkat i första hand att Mark- och miljööverdomstolen ska avslå miljö- och byggnadsnämndens ansökan om utdömande av vite och i andra hand att Mark- och miljööverdomstolen ska jämka vitet. Han har utöver vad han tidigare har anfört tillagt bl.a. följande: I ansökan om utdömande av vite står att det är nämnden som fattade beslut den 16 september 2014 att förelägga om förbud vid vite att släppa ut orenat avloppsvatten. Det är fel. Beslutet är ett delegationsbeslut som dåvarande förvaltningschef fattade. Beslutet är ogiltigt eftersom förvaltningschefen saknade delegation att fatta sådana beslut.

Miljö- och byggnadsnämnden i Vara kommun (nämnden) har vitsordat att det saknades delegationsbeslut för förvaltningschefen att under aktuell period fatta beslut om vitesföreläggande. När det gäller frågan om avloppsanläggningen på fastigheten uppfyller de krav som ställs enligt miljöbalken vidhåller nämnden sin inställning.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Det är ostridigt i målet att förvaltningschefen saknade behörighet enligt den delegationsordning som gällde vid tidpunkten att meddela det förbud vid vite som ligger till grund för nämndens ansökan om utdömande av vite. Vitesföreläggandet är således inte lagligen grundat och något vite kan därför inte dömas ut. Vid denna utgång saknas det skäl att pröva om övriga förutsättningar för att döma ut något vite är uppfyllda. Med upphävande av mark- och miljödomstolens dom ska nämndens ansökan om utdömande av vite avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2017-11-02

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs och Roger Wikström, referent, tekniska rådet Yvonne Eklund samt tf. hovrättsassessorn Josefin Holmgren.

Föredragande har varit Caroline Appelberg.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-06-02
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 1325-17

SÖKANDE

Miljö- och byggnadsnämnden i Vara kommun
Stora Torget 8
534 81 Vara

MOTPART

LA,

SAKEN

Ansökan om utdömande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen förpliktar LA, 531113-5031, att till staten utge vite om 25 000 kr.

Dok.Id 363592

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Den 16 september 2014 beslutade Miljö- och byggnadsnämnden i Vara kommun (nämnden) att, vid vite om 50 000 kr, förbjuda LA att från och med den 31 oktober 2015 släppa ut avloppsvatten från fastigheten X om inte avloppsvattnet genomgått rening som godkänts av nämnden.

LA överklagade nämndens beslut till länsstyrelsen, som avslog överklagandet. LA överklagade därefter länsstyrelsens beslut till Mark- och miljödomstolen i Vänersborg. Mark- och miljödomstolen ändrade nämndens beslut endast i den del som avsåg vitesbeloppets storlek, vilket nedsattes till 25 000 kr, samt tiden för förbudets ikraftträdande, vilken flyttades fram till 12 månader efter lagakraftvunnet beslut (se mark- och miljödomstolens avgörande av den 13 juli 2015, mål nr M 1430-15). Mark- och miljödomstolens dom överklagades till Mark- och miljööverdomstolen, som inte meddelade prövningstillstånd. Nämndens beslut vann laga kraft den 30 september 2015.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har nu yrkat att Mark- och miljödomstolen ska förplikta LA att utge vite om 25 000 kr.

LA har bestritt bifall till ansökan.

Nämnden har anfört bl.a. följande till utveckling av dess till talan. Det har inte inkommit några uppgifter som styrker att LA har åtgärdat det enskilda avloppet på fastigheten X. Nämnden har heller inte mottagit någon tillståndsansökan. LA bryter därmed mot förbudet att släppa ut orenat avloppsvatten.

Anläggningen som består av en tvåkammarbrunn uppfyller inte lagens krav. Nämnden har varit ute och tittat på anläggningen. Anläggningen består av en tvåkammarbrunn med efterföljande dräneringsledning. Anläggningen är inte gjord för att man ska kunna rena vatten längs med vägen. De rensningsbrunnar som finns nedströms

har ingen reningsverkan. Det finns nämnt i tidigare skrivelser från miljö- och byggnadsnämnden att det inte är lämpligt att släppa ut vattnet till våtmarken. I och med att det är en dräneringsledning och att man får räkna med en utspädningseffekt så är de av LA åberopade provresultaten missvisande.

LA har anfört bl.a. följande till utveckling av sin talan. Han har en mycket låg årsinkomst. Hänsyn skall tas till ekonomiska förhållanden. Vid bedömningen ska även särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärden i relation till kostnaden. Kommunen har inte åberopat tillräckliga bevis till grund för föreläggandet. Tillsynsåtgärderna är alltför långtgående.

Beslutet är allmänt skrivet och det framkommer inte vad som menas med dagens krav. Ett beslut ska vara tydligt, rättssäkert och välmotiverat enligt Tillsyns- och föreskriftsrådet. Fastighetsägaren måste förstå vad som förväntas uppnås för att kunna åtgärda eventuella brister. Om föreläggande/ förbud gäller vid vite ska det enligt praxis vara extra tydligt och föreläggandet/ förbudet bör därför inte innehålla enbart allmänt hållna formuleringar, hänvisningar till allmänna råd eller liknande enligt Havs- och vattenmyndighetens sammanställning av rättsfall.

Ärendet påbörjades år 2006. Därefter har det varit ett flertal olika handläggare från kommunen inblandade i ärendet. Han har efterfrågat ett platsbesök men det dröjde mycket länge innan kommunens företrädare tog sig ut till platsen. Efter att två inspektörer varit på gården gjorde han en analys på vattnet, från båda brunnarna. Proverna visade på mycket låga värden av bl.a. fosfor.

I och med att anläggningen inte släppt ut något så finns ingen anledning att vidta åtgärder. Han har två kammare och fem kammare på väg ner i ledningen under mark. Ledningen är 350 m lång vilket även innebär en förlängd uppehållstid. Allt är marktäcktt och vattnet renas hela vägen. Det blir även efterbehandling då ledningen leder ut i en våtmark. Det är konstigt att det sägs i domen att det sprids ut då det alltså rör sig om extra reningsåtgärder. Anläggningen byggdes 1957-58 och fungerar perfekt. Fiskebäcken påverkas inte av aktuellt avlopp.

Det är ingen dränering per definition men ledningen är tät och rören är hela. Man behöver inte ha efterföljande rening på slamskiljaren om det går att bevisa att det ändå fungerar. När man lägger infiltrationsbäddar så använder man sig idag av dräneringsrör. Föreläggandet utgör en alltför ingripande åtgärd. På sammanträdet i mål 1430-15 lämnades ett yttrande från kommunen om att han förorenar sjöar i närområdet. Sjöarna ligger dock mycket högt i närområdet, så det är omöjligt. Vad gäller dricksvattenbrunnar så är avståndet betydande från hans fastighet, han släpper inte ut något dit. Utsläppspunkten ligger långt från vattentäkten. Vattnet passerar ett nätverk av bäckar som är ca 3 mil långt innan vattnet kommer till närmaste badsjö. Han driver gården ekologiskt och kretsloppsanpassat sedan år 2000.

Mark- och miljödomstolen har den 23 maj 2017 hållit sammanträde i målet.

DOMSKÄL

Domstolen har i ett mål om utdömande av vite att pröva om det föreläggande eller förbud som ansökan avser är lagligen grundat, om föreläggandet delgetts adressaten, om det har vunnit laga kraft och om den som har vitesförelagts har haft rättslig och faktisk möjlighet att följa föreläggandet. Om samtliga förutsättningar är uppfyllda ska domstolen även pröva om ändamålet med vitet kvarstår samt överväga om det finns särskilda skäl att jämka vitet.

Nämndens beslut om förbud mot att släppa ut orenat avloppsvatten från fastigheten X har tidigare prövats i sak av Mark- och miljödomstolen. Mark- och miljödomstolen ändrade då nämndens beslut endast i den del som avsåg vitesbeloppets storlek, vilket sattes ned till 25 000 kr, samt tidpunkten för förbudets ikraftträdande, vilken flyttades fram till 12 månader efter lagakraftvunnet beslut. Förbudet vann därefter laga kraft den 30 september 2015.

Genom den tidigare prövningen har avgjorts att LA inte får släppa ut avloppsvatten från fastigheten X om inte avloppsvattnet genomgått rening som godkänts av nämnden. Mark- och miljödomstolen kan i detta mån inte

ompröva denna skyldighet. Som anförts ovan kan domstolen i detta mål endast pröva om ålagt förbud är lagligen grundat, om föreläggandet delgetts LA, om föreläggandet har vunnit laga kraft och om LA har haft rättslig och faktisk möjlighet att följa föreläggandet.

Som anförts ovan har nämndens föreläggande, med den ändring som beslutats av mark- och miljödomstolen, vunnit laga kraft. Förbudet är lagligen grundat. Det är ostridigt att LA inte har efterföljt förbudet. Han har istället fortsatt släppa ut vatten från den enskilda avloppsanläggningen utan att nämnden godkänt reningen. Inget har hindrat LA från att efterkomma föreläggande. Någon omständighet som medför att beslutat vite inte bör dömas ut föreligger inte. Skäl till ytterligare jämkning av vitesbeloppet föreligger inte heller. Nämndens ansökan bör därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV426)

Överklagande senast den 26 juni 2017

Göran Stenman

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Göran Stenman, ordförande. Föredragande har varit beredningsjuristen Carolina Bergholtz.